

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Claudii Fleurii Abbatis Historia Ecclesiastica

Ab Anno Christi 1204. Usque Ad Annum 1230

Fleury, Claude

August. Vind. [u.a.], 1763

VD18 90118030

§. 3. Reliquiæ asportatæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-66406](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-66406)

§. III.

*Reliquiæ asportatæ.*Sæcul. XIII.
A. C. 1204.

Ceterum nihil meliori jure a se rapi posse Latini putarunt, quam Reliquias, quarum ingens multitudo, in urbem Constantinopolitanam congesta, inde postmodum in Ecclesias Occidentis sparsa est. Sed non facilis plane labor fuit, prohibere, ne profanarentur aut perderentur; quippe milites loculos & arcas confringebant aurum, argentum, gemmasque prædaturi, de ipsis Reliquiis nihil solliciti. Qua re comperta Principes, acriter dolentes, & veriti, ne tot privatorum Sacrilegia iram Dei in totum exercitum provocarent, convocata concione, statuerunt, ut Legatus Apostolicus & Episcopi, addita pœna Excommunicationis, præciperent, ne quis sacras Reliquias retineret, sed cunctæ Garnerii Episcopi Trecentis custodiæ traderentur.

*Transl.
S. Mamant.
C. S. Bib.
Floriac.
p. 234.
Sur. 17. Aug.*

Inter alia repertum est quoddam Caput humanum, circulo argenteo inclusum, cum Inscriptione Græca: *S. Ma-*
mas.

re moliti sint. Id ne fieret, monuerat quidem & vehementer hortatus fuerat Innocentius Papa; rem tamen peractam approbavit. Sed quid ageret, cum factum infectum fieri nequiret?

Sæcul. XIII. *mas.* Est vero Mamas illustris Martyr,
A.C. 1204. Caesareæ in Cappadocia circa annum du-
 centesimum septuagesimum quartum
Tillem. to. 4. passus, quem Ecclesia die decima septi-
p. 358. ma Augusti colit. Porro Crucigerorum
Mart. Rom. exercitum comitabatur quidam Cleri-
17. Aug. cus Diœcesis Lingonensis, nomine Ga-
 lonus *de Dampierre*, qui nullum non
 movit lapidem, ut has Reliquias sibi ac-
 quireret, quod sciret, in Ecclesia Lin-
 gonensi non nullas alias asservari ejus-
 dem Sancti, quem nomine alio *Mamés*
 appellant, ac loci Patronum venerantur.
 Sed eas Galonus ab Episcopo Trecenti
 obtineri non potuit; quippe is ipse eas-
 dem Ecclesiæ Lingonensi offerre cupie-
 bat, cujus Episcopum Hilduinum tenero
 amicitia affectu amabat.

Tum Garnerio Episcopo Trecenti
 Constantinopoli die decima quarta A-
 prilis anno millesimo ducentesimo quin-
 to fatis functo, Galonus *de Dampierre*
 Petrum Capuanum Sacræ Sedis Lega-
 tum adit, atque ad ejus genua provolu-
 tus inter lacrymas rogat, caput S. Ma-
 mantis sibi dari. Gavissus est Legatus, quod
 nactus esset occasionem, Galono gratum
 faciendi, quem meritorum ejus haud
 ignarus maximi aestimabat. Quare, ab-
 jecta omni mora, ne illæ Reliquiæ forte
 ad aliorum manus pervenirent, ipse se
 ad Episcopi defuncti ædes confert, eas-
 que

S. Mamantis
Reliquiæ.

que honorifice in domum suam depor-
 tat. Ut vero omnem dubitandi locum, Sæcul. XIII.
A. C. 1204.
 an genuinam esset hoc Caput, auferret,
 complures Græcos Monachos Clericos-
 que convocavit, qui lecta circuli argen-
 tei inscriptione, hoc S. Mamantis caput
 sine dubio esse affirmarunt. Quin e-
 tiam Legatus Clericorum suorum ali-
 quem cum Galono misit ad Monasterium,
 quod S. Mamantis honori sacrum Isaa-
 cius Imperator haud diu abhinc condi-
 derat; cumque Abbas & Monachi Re-
 liquias vidissent, protinus venerabundi
 obortis lacrymis in terram se demiserunt,
 exclamantes, illud ipsum S. Martyris
 Caput esse, quod aliquis ex Cappadocia
 monachus attulerat. Mox Galono, ut
 istud sibi redimerent, magnam pecuniæ
 vim obtulerunt.

Hæc de veritate Reliquiarum istarum
 testimonia in Epistola authentica, a Le-
 gato S. Sedis data, quam Ecclesia Lin-
 gonensis hodieque conservat, referun-
 tur. Galonus deinde Episcopus Dymi-
 cæ, seu Domoci in Thessalia creatus,
 per triennium in Occidentem redire non
 potuit. Sed tandem occasione nata Ro-
 mam profectus, Reliquias suas Lingo-
 nas detulit, ubi solemnè pompa ab Epi-
 scopo Roberto de Castellione exceptæ
 sunt. Hujus Translationis Historiam
 haud

Sæcul. XIII. haud diu post ejusdem Ecclesiæ Presbyter
A. C. 1204. ter scripsit.

Audr. Dand.
ab Ughel.
to. 5. p. 1326. Ex Reliquiis Constantinopoli inven-
tis Dux Venetorum accepit aliquam
partem veræ Crucis, auro insertam, quam
Constantinus Magnus, cum in aciem
procederet, gestasse dicebatur, tum et-
iam ampullam, prodigioso Sanguine Do-
mini Nostri plenam, alterum S. Georgii
brachium, & capitis S. Joannis Baptistæ
partem; quas Reliquias, Venetias trans-
missas, in Oratorio suo collocari jussit.
Balduinus Imperator coronam Domini
nostri sibi vindicavit, & de Sacro San-
guine aliquam partem in Flandriam, a-
liasque Reliquias Regi Franciæ misit.
Cum etiam corpora sanctarum Agathæ,
& Luciæ, Basilii & Constantini Impera-
torum jussu olim ex Sicilia Constantino-
polim translata, inventa fuissent, Dux
Venetorum S. Luciæ Reliquias obtinuit,
& Venetias ad Monasterium S. Georgii
misit, corpus vero S. Agathæ quibusdam
Siculis peregrinantibus traditum. Duo
cives Veneti corpus S. Simeonis Pro-
phetæ, ex oratorio S. Virginis, Ecclesiæ
S. Sophiæ propinquo, ablatum, ac in pa-
triam devectum, in antiqua Ecclesia,
ab hujus Sancti nomine dicta, depo-
suerunt.

Cardinalis Petrus Capuanus, ne va-
cuus discederet, sibi elegit S. Andreæ
Apo-

Apostoli corpus, anno trecentesimo quin-
 quagesimo septimo, Constantii Impera-
 toris cura Constantinopolim delatum,
 quod, in Italiam reversus, Amalphi urbi
 in Apulia, patriæ suæ, donavit, ubi pau-
 lo ante Matthæus Archiepiscopus, Petri
 sanguine propinquus, Ecclesiam Cathedra-
 dralem magnifici operis ædificaverat.
 Cardinalis suis sumtibus *Confessionem* seu
 sepulchrum sub Altari construxit, quo
 Apostoli exuvias cum aliis Reliquiis die
 octava Maji anno millesimo ducentesi-
 mo octavo intulit. Exinde S. Andreas
 hujus Ecclesiæ Titulus & urbis Amal-
 phitanæ Patronus fuit.

Martinus Abbas Parisii in Diœcesi
 Basileensi, qui cum Germanis Crucige-
 ris Constantinopolim redierat, inter de-
 prædationis tumultum in quamdam Ec-
 clesiam se intulit, a Græcis præcipuo ho-
 nore cultam, quod in ea defuncta Ma-
 nuelis Imperatoris Mater jaceret. In
 eandem Græci ex illa urbis regione ma-
 ximam pecuniæ copiam, & pretiosas
 Ecclesiarum, vicinorumque monasterio-
 rum Reliquias congesserant, sperantes,
 in tuto ibi futuras. Id vero Crucigeris,
 antequam urbem superarent, Latini, quos
 Græci Constantinopoli ejecerant, pro-
 diderunt. Cum ergo complures hanc
 Ecclesiam direpturi intrassent, Marti-
 nus Abbas in quemdam locum secreto-
 rem

Sæcul. XIII.

A. C. 1204.

Sup. lib.

XIII. §. 43.

Ughel. to. 7.

p. 272.

Sup. lib.

LXXV.

p. 46.

*Gunth. n. 19.**Otto ad**S. Blas.*

c. 49.

Reliquiæ.

Sæcul. XIII.
A.C. 1204.

rem penetravit, conjiciens, se ibi quod quærebat inventurum. Conspexit ibi senem, optimo vultu, egregia & candida barba, quem, quia vestis Sacerdotum Græcorum ab habitu Latinorum multum abhorret, hominem laicum credit. Mox, voce ad minas & terrorem composita, *agedum*, ait, *diris omnibus devote senecio! exprome pretiosas Reliquias, quas custodis, quod nisi citissime feceris, occisissimus es.* Gestu loquentis perterritus Sacerdos Græculus, nam verba non intelligebat, ut indignantem deliniret, Francorum lingua, cujus non omnino ignarus erat, alloquitur; & Abbas, qui iram simulaverat, eadem lingua, ut potuit, significat, quid ab ipso exigeret.

Tunc vero cum Abbatis species ad Græci senis oculos tota pervenisset, & virum Religiosum esse judicaret, credit, honestius se ei Reliquias suas traditurum, quam militibus Laicis, eas cruentis manibus profanaturis, referavitque arcam, vinculis ferreis firmatam, in quam avidas manus immittens Abbas iis, quæ splendidissima videbantur, reductam in hunc finem togam implevit. Eadem solertia Capellani ipsius fuit. Illico Martinus ex Ecclesia excessit, naves repetiturus, atque amicis, quid portaret, interrogantibus, respondit hilari vultu, quod

quod solebat, *optime succedunt res no-* Sæcul. XIII.
stræ. Tum, celeriter transiens, ad suam A.C. 1204.
 triremem pervenit, ac in sua cellula,
 haud sane inculta, sacram prædam ab-
 scondit, donec tumultus in urbe defer-
 buisset. Triduo in navi permansit, has
 Reliquias magno devotionis sensu ho-
 norans, nemine arcani conscio, nisi ex
 suis duobus Capellanis altero, & Pres-
 bytero illo Græco, qui eas tradiderat;
 is quippe cognita Abbatis bonitate &
 munificentia ab eo avelli noluit. Ab-
 bas Martinus, postea Constantinopolim
 reversus, totam æstatem ibi exegit, clam
 Reliquias suas colens. Tum, circa Fe-
 stum Nativitatis Beatæ Virginis nave
 conscensa, in Palæstinam vela fecit, ac
 prima die Octobris in portum Acriensem
 invehctus est. Unde, cum anno sequen-
 te die Martis ante Dominicam Palma-
 rum, nona Martii, mari iterum se credi-
 disse, Venetias in vigilia Pentecostes,
 tum Basileam, & tandem in suum Mona-
 sterium Parisinum in Festo S. Joannis,
 anno salutis millesimo centesimo quinto,
 pervenit. Reliquiæ, quas attulit, pars
 de Sanguine Domini nostri, de vera Cru-
 ce, de ossibus S. Joannis Baptistæ, & mul-
 tæ aliæ, erant.

n. 22.

n. 23. 24.

Inter viros Ecclesiasticos Francos, *du Cange*
 militiam sacram secutos, fuit Galonus *Chef.*
 Sartorius, Canonicus S. Martini Pichi *S. Jean.*
Hist. Eccles. Tom. XLX. B niaci, *p. 106.*

Sæcul. XIII.
A. C. 1204.

niaci, Milonis Equitis, & Sartonii, pagi prope Durlendarium urbem in Diocesi Ambianensi Domini, filius. Is, cum Constantinopolis diriperetur, non nullas statim occupavit Reliquias, nempe Caput S. Christophori, S. Eleutherii brachium, ac quasdam alias, sed deinde Edicto, quod promulgatum fuit, morem gerens, eas restituit in manus Garnerii Episcopi Trecentis, cujus curæ commissum erat, omnes servare. Galonus deinde Præbenda potitus in Ecclesia S. Georgii *de Mangane*, seu de Armentario Constantinopoli, cum in Vigilia Nativitatis Beatæ Mariæ in veteri Palatio semi collapso, huic Ecclesiæ contiguo, deambularet, fenestram conspexit fœno & lapidibus obstructam; statimque suborta est suspicio, Reliquias ibi delitescere. Nec fefellit conjectura, nam ibi duo vasa, quorum alterum S. Georgii digitum, alterum ejusdem sancti brachium continebat, invenit. Verum, timens fraudem, ea ubi fuerant reposit. Altera die in eodem loco ulterius fodiens, pervenit ad duas lances argenteas, thecis inclusas, quas abstulit, atque ex inscriptione cognovit, in altera S. Georgii & in altera S. Joannis Baptistæ caput includi.

p. 116. Ut hæc Cimelia facilius & tutius transferret, Galonus majores thecas

con-

con fractas vendidit, & minores, quas illæ unacum Reliquiis complectebantur, servavit. Tum ultima die Septembris mari se committens, postquam totum ferme mensem navigasset, Venetias ap- pulit. Inde, superatis alpibus, præd- num insidiis ereptus, ubi haud procul ab urbe Ambiano fuit, ex suis ad Petrum Sartonium, patrum suum, Ecclesiæ Ca- thedralis Canonicum misit, qui mone- rent, ipsum S. Joannis caput asferre. Pe- trus hujus rei certio rem fecit Episco- pum, Richardum *de Gerberoi*, qui hasce Reliquias decenti honore & pompa re- cipere statuit, idque etiam peregit, Do- minica tertia Adventus, die decima se- ptima Decembris, anno millesimo du- centesimo sexto, qua die Ecclesia Am- bianensis etiamnum hujus Translationis memoriam colit. Historiam vero rei gestæ Richardus Episcopus scripsit, ut eam accepit a Galono, cui anno sequen- te Præbendam in Ecclesia Cathedrali contulit. Ceterum hæ S. Joannis Reli- quia solis ossibus a suprema parte fron- tis usque ad labia constant, pro vertice autem suffectus est galericulus argen- teus & deauratus, in quo opere encau- stico S. Joannes, digito Jesum Christum monstrans, exhibetur, cum literis Græ- cis, quæ Præcurso rem Domini indicant.

Sæcul. XIII.
 A. C. 1204.

S. Joannis
 Baptistæ Re-
 liquiæ.

p. 120.

p. 96.

p. 122.

p. 133.

Sæcul. XIII.

A. C. 1204.

Rigor. p. 48.

Comes Flandriæ quoque Balduinus, subito Imperium consecutus, Philippo Augusto Regi Franciæ complures Reliquias, ex sancta Capella magni Palatii Constantinopolitani, quod tunc *Bucoleon* dicebatur, raptas misit, videlicet, partem veræ Crucis, pedem unum longam, Capillos Jesu Christi Infantis, unam spinam de ejus corona, partem velamenti linei, quo in præsepi involutus fuit, partem vestis purpureæ, & costam ac dentem S. Philippi Apostoli. Quas deinde Reliquias Rex manu sua Henrico Abbati S. Dionysii Parisiis die septima Junii anno millesimo ducentesimo quinto servandas tradidit. Henricus Balduini Imperatoris frater, Philippo Marchioni Namurcensi fratri ipsorum plurimas Reliquias, eidem Capellæ *Bucoleon* detractas donavit. Nevelo Episcopus Sueffionensis multas Reliquias Ecclesiæ suæ Cathedrali, & Abbatia Dominæ nostræ contulit. Ecclesiæ Trecenti caput S. Helenæ, & pars capitis S. Philippi obtigerunt. Abbatia S. Pantaleonis Reliquiis de capite S. Mamantis, cum pluribus aliis Constantinopoli allatis, locupletata est.

*Chro. Godef.
mon. an.
1208.*

§. IV.